

Pieniądże na ekoinnowacje

Ekoinnowacyjne projekty pilotażowe i powielania rynkowego finansowane z budżetu Programu na rzecz Konkurencyjności i Innowacji (CIP) stanowią szansę na uzyskanie dofinansowania dla rozwiązań niosących korzyści dla środowiska naturalnego, gospodarki, a także wzmacniających innowacyjność w skali regionu, kraju i Europy.

W kwietniu br. Komisja Europejska ogłosiła kolejny – czwarty już konkurs w dziedzinie ekoinnowacji – CIP-Eco-Innovation-2011. Inicjatywą zarządza Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI). Jest to wyspecjalizowana instytucja, która odpowiada za szereg innych programów europejskich, takich jak: sieć Enterprise Europe Network, Marco Polo oraz Inteligentna Energia dla Europy.

Projekty pilotażowe i powielania rynkowego finansowane w najnowszym konkursie charakteryzuje wyższe ryzyko inwestycyjne. Komisja zdecydowała się wspierać je do 50% kosztów kwalifikowalnych. Zalicza się do nich m.in. koszty personelu, sprzętu i infrastruktury, podwykonawstwa oraz spotkań i podróży.

W najnowszym konkursie KE będzie wspierała ekoinnowacyjne projekty realizowane w jednym z pięciu obszarów priorytetowych, którymi są: recykling materiałów, zrównoważone materiały budowlane, sektor spożywczy, woda oraz ekologiczny biznes i inteligentne zakupy.

Dofinansowanie przyznane jest w sposób bezpośredni w postaci grantu. Średnia wartość projektu to 1,4 mln euro. Schemat działania Komisji Europejskiej przypomina ten oferowany przez aniołów biznesu, z tą tylko różnicą, że zamiast udziału w przyszłych zyskach KE oczekuje od projektów zakończonego sukcesem wdrożenia na rynku ekoinnowacyjnego rozwiązania oraz powielania na szeroką skalę. Ważne jest, by z danego rozwiązania mogło skorzystać jak największa liczba mieszkańców Unii Europejskiej, a także środowisko naturalne i gospodarka UE.

Założenia

Ekoinnowacje to pojęcie bardzo szerokie w ujęciu Programu CIP. Oznacza ono wszelkie formy innowacji, które zmniejszają oddziaływanie na środowisko naturalne oraz/lub przyczyniają się do racjonalnego wykorzystania zasobów. Ekoinnowacje to zarówno nowe, czystsze procesy produkcyjne, nowe produkty, materiały, jak i usługi. Jednak obok aspektu „eko” ważny jest także aspekt gospodarczy – proponowane rozwiązanie musi być korzystne dla biznesu. Program wspiera zatem te ekoinnowacyjne rozwiązania, które są gotowe do komercjalizacji oraz wykazują potencjał do powielania i szerszego rynkowego zastosowania.

Ekoinnowacyjne projekty pilotażowe i powielania rynkowego finansowane w Programie CIP muszą spełniać szereg kryteriów. Przede wszystkim mają one stanowić zamknięcie

luki między sferą badawczo-rozwojową, demonstracją a komercjalizacją. W praktyce projekt zakładający badania podstawowe czy stosowane nie przejdzie pozytywnie procesu ewaluacji. Niezwykle ważną cechą projektu jest również zastosowanie podejścia analizy cyklu życia (ang. Life Cycle Approach). Oznacza to, że na żadnym z etapów realizacji nie może być on szkodliwy dla środowiska naturalnego. Nieodzownym elementem jest też aspekt ekonomiczny, dlatego częścią wniosku stanowi biznesplan, zawierający m.in. elementy analizy rynku oraz strategii marketingowej. Należy również wskazać potencjalnych odbiorców rozwiązania, metody ich pozyskania, bariery obecne na rynku i sposoby ich zniesienia. Proponowane rozwiązanie musi wykazywać potencjał do długofalowego powielania. W przygotowywanym wniosku należy przedstawić proponowane schematy replikacji, np. przez franczyzę. Ważnym jego elementem jest także podanie wskaźników oddziaływania na środowisko, np. zmniejszenia zużycia wody czy emisji gazów w stosunku do wiodących rozwiązań obecnych na rynku. Wskaźniki typu SMART powinny być dobrane każdorazowo zgodnie ze specyfiką rozwiązania.

Pięć obszarów priorytetowych

W najnowszym konkursie KE będzie wspierała ekoinnowacyjne projekty realizowane w jednym z pięciu obszarów priorytetowych, którymi są: recykling materiałów, zrównoważone materiały budowlane, sektor spożywczy, woda oraz ekologiczny biznes i inteligentne zakupy.

Projekty z dziedziny recyklingu materiałów mogą dotyczyć udoskonalonych metod sortowania i przetwarzania odpadów, a także nowych, innowacyjnych produktów wykorzystujących materiały pochodzące z recyklingu. Ponadto o dofinansowanie mogą starać się projekty dotyczące nowych modeli biznesowych, podnoszących konkurencyjność firm działających w obszarze recyklingu czy optymalizacji łańcucha dostaw i uwzględniania cyklu życia produktu.

Przyrost dofinansowanych projektów w konkursach CIP-Eco-Innovation

Rok	2008	2009	2010
Liczba zgłoszonych projektów	134	202	187
Roczny przyrost	-	+50%	+42%
Liczba sfinansowanych projektów	43	47	Ok. 50

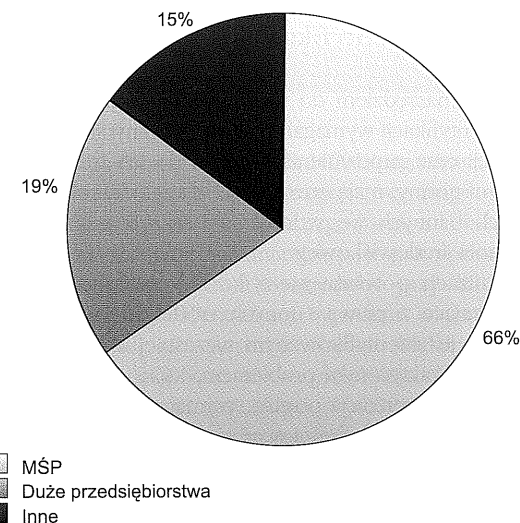
Źródło: Opracowanie Agencji Wykonawczej ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI)

Z kolei zrównoważone materiały budowlane to temat bardzo szeroki, obejmujący produkty i procesy budowlane niemal na każdym etapie – począwszy od budowania budynków, ich utrzymania, remontów, modernizacji – aż do rozbiórki.

Materiały i procesy muszą zakładać racjonalizację zasobów, redukcję wytwarzania odpadów oraz emisji CO₂. Obecnie KE nie będzie wspierała projektów zakładających wykorzystanie popiołów lotnych i dennych jako dodatków do cementu czy zapraw.

Sektor spożywczy to jeden z priorytetowych obszarów, gdyż generuje on znaczne zanieczyszczenia środowiska naturalnego. W tym priorytecie tematycznym wspierane będą nowe, czystsze techniki produkcyjne i produkty zakładające racjonalne wykorzystanie zasobów, zmniejszające liczbę odpadów i emisji gazów oraz włączające recykling materiałów w cykl życia produktu/procesu. Obejmuje on także projekty związane z produkcją opakowań przyjaznych dla środowiska oraz innowacyjne procesy zwiększające efektywność zużycia wody.

Woda jest nowym obszarem priorytetowym w ramach konkursów w zakresie ekoinnowacji. Obecnie szansę na wsparcie posiadają projekty racjonalizujące zużycie wody o min. 30%, a także procesy bez zużycia wody, innowacyjne oczyszczalnie ścieków oraz inteligentne systemy dystrybucji wody.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Agencji Wykonawczej ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI)

Ekologiczny biznes i inteligentne zakupy to bardzo szeroka kategoria, oferująca wsparcie dla ekologicznych produktów i usług ułatwiających wejście na rynek nowych, ekoinnowacyjnych rozwiązań, innowacyjnych usług naprawczych, regenerację czy zastosowania materiałów zmniejszających negatywny wpływ na środowisko naturalne.

Główny beneficjent – MŚP

Inicjatywa skierowana jest przede wszystkim do podmiotów z sektora MŚP, gdyż stanowią one główny filar gospodarki europejskiej (to 99% wszystkich przedsiębiorstw w UE), a także posiadają 1/3 udziału w rynku światowym. Jednocześnie MŚP generują do 60-70% zanieczyszczeń przemysłowych w UE. W świetle wymagań formalnych konkursu CIP-Eco-Innovation-2011 małe/średnie przedsiębiorstwo może aplikować samodzielnie, a także w konsorcjum narodowym lub międzynarodowym.

Wachlarz uprawnionych beneficjentów jest bardzo szeroki i obejmuje również duże przedsiębiorstwa, instytucje badaw-

Czwarta edycja konkursu CIP-Eco-Innovation zakończy się 8 września br. o godz. 17:00. Wnioski, które zostaną ocenione do końca 2011 r., należy składać elektronicznie przez system EPSS.

cze, klastry, jednostki administracji i wszystkie inne podmioty zainteresowane realizacją ekoinnowacyjnych projektów.

Konkursy w dziedzinie ekoinnowacji z roku na rok zyskują na popularności wśród potencjalnych beneficjentów (tab.). W odpowiedzi na konkurs z 2010 r. wpłynęło 287 wniosków, skupiających ok. 900 partnerów

z 34 państw, uprawnionych do udziału w inicjatywie. Z tej puli jedynie 63 projekty przeszły pozytywnie proces ewaluacji – ocenę formalną i merytoryczną. W rezultacie planuje się wsparcie ok. 45 – 50 projektów.

Mimo szerokiego wachlarza potencjalnych beneficjentów, to właśnie MŚP dominują wśród głównych odbiorców inicjatywy CIP-Eco-Innovation w konkursie z 2010 r. (rys.).

Ciekawe rozwiązania

Po uwzględnieniu wyników dotychczasowych trzech konkursów w dziedzinie ekoinnowacji, dofinansowanie otrzymało ok. 150 projektów, które są obecnie realizowane.

Jednym z ciekawszych jest projekt GreenBottle, polegający na wytwarzaniu nowego rodzaju butelki na mleko. Jest ona wykonywana z papieru pochodzącego z recyklingu oraz tworzywa, które może być łatwo odseparowane i poddane sortowaniu. Projekt zapewnia uwzględnienie pełnego łańcucha dostaw, zamknięty obieg materiału (papieru), a także spełnianie europejskich wymogów dotyczących utylizacji i recyklingu surowców.

Kolejnym interesującym projektem jest BRITER-WATER. Zakłada on wykorzystanie upraw bambusa do oczyszczania ścieków, pochodzących z produkcji soków i wyrobów mleczarskich. Dzięki innowacyjnej technologii udało się obniżyć koszty inwestycyjne związane z oczyszczaniem ścieków, uzyskać lepszą jakość wody oraz dodatkowe korzyści wynikające z wychwytywania CO₂. W realizacji projektu biorą udział partnerzy z Francji, Wielkiej Brytanii, Portugalii i Niemiec.

Z kolei CAPS to projekt polegający na wykorzystaniu osadów z przemysłu papierniczego do produkcji materiału absorpcyjnego, wykorzystywanego do usuwania wycieków rop i substancji chemicznych w portach. Projekt jest przykładem innowacyjnego wykorzystania materiału – odpadu jako nowego produktu. Planuje się otwarcie dwóch zakładów produkcyjnych w Słowenii i Finlandii.

Ciekawym projektem, realizowanym w Irlandii, Niemczech i Belgii, jest INSULA TFH. Dotyczy on niskokosztowego procesu wytwarzania paneli drewnianych z warstwą izolacyjną z włókien celulozowych. Do produkcji użyto makulatury oraz odpadów drewnianych, pochodzących z regionu. Dzięki temu udało się wykorzystać odpady jako nowy materiał, zredukować koszty transportu, pakowania i produkcji.

Czwarta edycja konkursu CIP-Eco-Innovation zakończy się 8 września br. o godz. 17:00. Wnioski, które zostaną ocenione do końca 2011 r., należy składać elektronicznie przez system EPSS.

Katarzyna Walczyk-Matuszyk,
ekspert, Krajowy Punkt Kontaktowy
Programów Badawczych UE,
koordynator Programu na rzecz
Przedsiębiorczości i Innowacji CIP EIP

